

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie

Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie.

Špecifický vyučovací predmet „Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie“ je zaradený do vzdelávacej oblasti špeciálnopedagogická podpora štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP (bez MP)“). Jeho poslaním je, v súlade s ďalšími vyučovacími predmetmi, rozvíjať zručnosti a schopnosti žiaka, pre ktorého je v dôsledku jeho diagnózy potrebné vytvoriť vzdelávacie podmienky zamerané na zmierňovanie odchýlok od intaktnej populácie žiakov. Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie je doplňujúcim vyučovacím predmetom k slovenskému jazyku a literatúre.

Vyučovací predmet „Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie“ má pri vyučovaní žiakov s AU alebo PVP aj napriek tomu, že ich intelekt je v pásme normy, veľmi špecifický charakter z hľadiska jeho cieľov, obsahu, foriem, metód a používaných prostriedkov. Keďže monotónny nácvik písania pre týchto žiakov nemá priamy zmysel, používanie metód zaužívaných pri intaktných žiakoch alebo pri žiakoch s mentálnym postihnutím bez autizmu, ktorí pociťujú prirodzenú potrebu spolupracovať pri učení, vyplývajúcu z potreby sociálneho komunikácie, zlyháva. Preto je potrebné v prvom rade týmto žiakom sprostredkovať konkrétny, najmä komunikačný zmysel využitia nadobúdaných grafomotorických zručností a písania a naučené zručnosti čím skôr zaradiť do bežných sociálnych kontextov.

Mechanické precvičovanie písania izolovaných písmen, resp. pre žiaka nezmyselných a navzájom nesúvisiacich slov, môže viesť k jeho problémovému správaniu. Úhladnosť písma a zvládanie niektorých pravidiel pri písaní možno uplatňovať až ako sekundárny cieľ, ktorý u väčšiny žiakov s AU alebo PVP (bez MP) nie je možné vôbec dosiahnuť; u iných žiakov naopak, môže sa stať formálna stránka písma prvotnou, dokonca s prejavmi obsedancie. Je známe, že od väčšiny žiakov s AU alebo PVP (bez MP) nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom, keďže nechápu zmysel používania dvoch foriem písma a odmietajú ho. Vzhľadom na to, že táto forma písma nemá pre praktický život bezpodmienečne nutný praktický význam, je postačujúce naučiť ich používať aj pri písaní písmená veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u žiakov s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Podobne ani prípravné grafomotorické cvičenia, bežne využívané pri vyučovaní písania intaktných žiakov, nemusia mať očakávaný motivačný efekt, práve naopak. Spojenie písania s riekankami môže viesť k objaveniu sa alebo zhoršeniu nevhodného správania (môžu viesť najmä k verbálnym stereotypiám).

Pre uvedené fakty je potrebné, aby bol pedagóg z hľadiska obsahového naplňania cieľov tohto vyučovacieho predmetu veľmi opatrný, nakoľko musí byť veľmi individualizované.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (voskový pastel, krieda, suchý pastel, mäkká ceruza, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak môže zmazateľnou fixkou vpisovať v texte vynechané písmená, slová... a pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre prípravný ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 2 hodiny týždenne.

Pri motivácii žiaka je potrebné vychádzať z individuality žiaka, z charakteru jeho povahy, t. j. ak si prístup k nemu vyžaduje vecný, pragmatický prístup, nepoužívať „obrazné“ prirovnania činnosti k inej činnosti, potrebné je len ju predviesť a vyžadovať jej splnenie.

Pri každej činnosti je potrebné dbať na pocitovú pohodu žiaka – zachovať jeho pozíciu v miestnosti, v poradí postupu, systém v ukladaní pomôcok na stôl, pri ich odkladaní po použití.

Pri cvičení motoriky rúk bez použitia pomôcky treba dbať na používanie oboch rúk. Pri manipulácii s jedným predmetom vykonávať nácvik vždy tou istou rukou, určenou pri orientačnej skúške lateralít. Ak výsledky orientačnej skúšky nie sú jednoznačné a lateralita žiaka nebola určená odborným vyšetrením, je potrebné počkať na výsledky z odborného vyšetrenia lateralít.

Cvičenia na rozvíjanie jemnej motoriky je potrebné zaraďovať do činností vykonávaných na vyučovacej hodine aj vtedy, keď už žiak pracuje s kreslicami a písacími potrebami. Dôležité je spevňovanie jemného svalstva rúk a prstov a jeho uvoľňovanie striedaním napätia a uvoľnenia na každej hodine – točenie zápästiami, niekoľkokrát zopakované zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a roztiahnutie prstov, stláčanie štipcov na bielizeň. Postupne predlžovať čas potrebný na sústredenie sa na cieľnú činnosť.

3. Ciele a obsah vzdelávania

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

Ciele

- Vytvoriť základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvinúť jemnej motoriky a spevnenie jemných svalov rúk a prstov,
- vytvoriť, resp. zlepšiť koordináciu ruka – oko,
- zlepšiť jemnú motoriku,
- nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja.

Obsah

Rozvíjanie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: mávanie – pohyb prstov zhora dolu, pohyb prstov spolu s dlaňami zhora dolu, tleskanie, hladkanie, nabranie sypkého materiálu prstami a jeho odsýpanie („solenie“).

Zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a roztiahnutie prstov.

Točenie zápästiami oboch rúk – k sebe a od seba.

Nácvik imitácie pohybov rúk prostredníctvom napodobňovania jednoduchých pohybov rúk znázorňujúcich rôzne manuálne činnosti (strúhanie mrkvy, krčenie papiera, trhanie papiera), resp. vykonávanie takýchto činností, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Vytváranie rôznych tvarov dlaňami do piesku.
Hra s prstovými farbami.
Hra s plastelínou.
Skladanie plošných skladačiek, vkladanie drobných predmetov do jamiek, vyznačených políčok a pod.
Strihanie, vystrihovanie.
Šitie jednoduchými stehmi.
Navliekanie ihly.
Napodobňovanie zložitejšieho postavenia prstov.
Stláčanie kolíka na bielizeň palcom a ukazovákom (resp. aj prostredníkom) - pripínanie textílií (vreckovky, stužky) alebo papiera na natiahnutú šnúru.
Nácvik uchopovania písacieho nástroja (voskový pastel, krieda) do dlane.
Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa).
Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (suchý pastel, ceruzky) prstami.
Zanechávanie stopy na vodorovne položenej podložke (papieri).
Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.
Voľné čmáranie dominantnou rukou.
Kruhové čmáranie.
Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania.
Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera s prerušovaním.
Čmáranie horizontálnym smerom – od ľavého okraja k pravému okraju papiera bez prerušovania.
Čmáranie horizontálnym smerom – od ľavého okraja k pravému okraju papiera s prerušovaním.
Obťahovanie tvarov podľa makety.
Spájanie bodov čiarami – s predlohou.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 1. ročník

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Vychádzať z informácií k procesu vyučovania rozvíjania grafomotorických zručností a písania uvedených k prípravnému ročníku.

Nadalej je dôležité spevňovanie jemného svalstva rúk a prstov a jeho uvoľňovanie striedaním napätia a uvoľnenia na každej hodine – točenie zápästiami, niekoľkokrát zopakované zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov, stláčanie štipcov na bielizeň.

Postupne predlžovať čas potrebný na sústredenie sa na cielenú činnosť.

Dbáť na správne držanie tela.

Pri nácviku písania dbať na odstraňovanie tlaku písacej potreby na podložku – nacvičovať vedenie stopy na papieri bez tlaku s použitím vhodných písacích a kresliacich potrieb ľahko zanechávajúcich stopu; u žiakov, ktorí nemajú dostatočne vyvinutú jemnú motoriku, používať ceruzky, perá, pastelky s hrubším priemerom alebo s použitím korekčných násadiiek na ich správne držanie.

3. Ciele a obsah vzdelávania

1.ROČNÍK

Ciele

Pre žiakov, ktorí neabsolvovali prípravný ročník vytvoriť základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania – rozvinutie jemnej motoriky a spevnenie jemných svalov rúk a prstov, nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,

- zvládnuť prípravné cviky na písanie,
- vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom podľa slovnej inštrukcie, názornej inštrukcie a promptu (pomoc vedením ruky) prvky jednotlivých písmen,
- vedieť napodobňovať smer a tvar pri písaní, písanie písmen.

Obsah

Pre žiakov, ktorí neabsolvovali prípravný ročník – začať cvikmi na rozvíjanie jemnej motoriky a spevňovanie zápästia, záprstia a prstov.

Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole.

Repetitívne (opakované) čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie a čmáranie vertikálnym smerom.

Učiť žiaka postupne nakresliť na požiadanie nasledujúce tvary:

- zvislá čiara – v smere zhora nadol – neprerušovaná,
- zvislá čiara – v smere zhora nadol – prerušovaná,

- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – neprerušovaná,
- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – prerušovaná,
- kružnica – proti smeru hodinových ručičiek,
- kružnica – v smere hodinových ručičiek,
- spojenie dvojice bodov čiarou,
- spojenie niekoľkých bodov čiarou,
- imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“.

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov), jednoduchých obrázkov členených na časti – minimálne dvomi farbami.

Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy.

Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov a čiar v tvare oblúka, vlnovky (výška 10 cm a viac).

Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa.

Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4).

Postupný nácvik horného oblúka, dolného oblúka, vlnovky, elipsy, slučky – systematicky zoradených do riadkov vo veľkosti

Obkresľovanie veľkých tlačенých tvarov písmen v poradí, v ktorom sa začnú preberať v predmete čítanie.

Písanie písmena preberaného na slovenskom jazyku – vychádzanie z predpísaného bodu, v prípade nutnosti spájaním pripravených oporných bodov.

Napísanie príslušného písmena napodobnením (podľa predlohy).

Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory, možno využiť ako dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na slovenskom jazyku.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 2. ročník

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (vid'. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Na vyučovacej hodine rozvíjania grafomotorických zručností a písania je potrebné dodržiavať jej pevnú štruktúru.

Každá hodina začína zaradením krátkeho cvičenia zameraného na upevňovanie správneho držania chrbtice a uvoľňovacieho cvičenia rúk a prstov oboch rúk. Cviky sa nevykonávajú v sede. Odporúča sa zaradiť ich aj počas hodiny alebo pri jej ukončení.

Na každej hodine písania by malo byť zaradené aj písanie na zvislú tabuľu s väčšími rozmermi (školská tabuľa s povrchom podľa vybavenia triedy) každým žiakom. Slúži na precvičenie jednak správneho tvaru na väčšom rozmere príslušného znaku, resp. celého písmena, vzájomného pripájania písmen, ale aj na nácvik zápisu na tabuľu – nácvik techniky písania na tabuľu a dodržania primeranej veľkosti písmen, slov pre ich čitateľnosť z určitej vzdialenosti.

Žiak má na hodinu rozvíjania grafomotorických zručností a písania založený samostatný zošit. Veľkosť riadkov (rozstup linajok) pre jednotlivých žiakov možno zvoliť individuálne, podľa ich potreby, rovnako nie je potrebné dôsledne vyžadovať zvolenú veľkosť písma. Ak žiak inklinuje k väčším tvarom, dbá sa na to, aby k jeho zmenšovaniu dochádzalo postupne. Ako pomôcku mu možno do riadku narysovať obyčajnou ceruzkou pomocnú linajku, ktorá bude pre neho oporou na dodržanie veľkosti písmen malej písanej abecedy. Pomocnú linajku možno narysovať do riadkov aj žiakovi so sklonom príliš zmenšovať veľkosť svojho písma.

Aj žiaci, ktorí pri písaní zameranom na obsah napísaného textu, t. j. na ostatných vyučovacích hodinách nepoužívajú tvary písmen písanej abecedy, na hodine rozvíjania grafomotorických zručností a písania vypracúvajú tie isté cvičenia a plnia rovnaké úlohy ako ostatní žiaci. Je nevyhnutné, aby si týmto spôsobom osvojili vizuálne tvary písaného písma, aj ak ho vo svojom písomnom prejave nebudú používať. Je však dôležité, aby si tvary písmen písanej abecedy – malej aj veľkej osvojili tak, aby vedeli text napísaný písaným písmom čítať.

3. Ciele a obsah vzdelávania

2.ROČNÍK

Ciele

- Upevniť správne návyky pri písaní,
- dodržiavať rovnomernosť proporcií jednotlivých písmen, veľkosti písma, medzier medzi slovami, čitateľnosť písma,
- zmenšovať veľkosť písma,
- zrýchľovať tempo pri písaní.

Obsah

Písanie rovnakých znakov vychádzajúcich z častí tvarov písma písanej abecedy, radených vedľa seba do riadku; nácvik je zameraný na osvojenie si primeraného tlaku na písacie potreby, dodržiavanie predpísaného tvaru a veľkosti, podľa možností žiaka aj sklonu (nie je vhodné nútiť žiaka s AU alebo PVP (bez MP) dodržiavať normovaný sklon písma). Písanie jednotlivých písmen písanej abecedy vedľa seba do riadku, jednotlivé písmená v riadku nestriedať, vhodné je precvičovať príslušné písmeno vo viacerých riadkoch idúcich po sebe; odporúča sa na jednej hodine precvičovať len písmená s rovnakým prvkom v ich tvare. Príklady: i – u... (písmená s dolným oblúkom), L, Z, p... (písmená s vlnovkou), a – o, k – h, n – m, N – M, I – K, P – R, j – p, atď.; týmto spôsobom je potrebné precvičiť všetky písmená slovenskej malej a veľkej písanej abecedy, vrátane zriedkavo používaných písmen x, w, q a písmen s diakritikou malej aj veľkej písanej abecedy (na jednej hodine sa zameriame na správne písanie len jedného diakritického znamienka – písmená s dĺžňom alebo s mäkčeňom; písmeno ä, písmeno ô).

Písanie dvojíc písmen pozostávajúcich z písmen s rovnakým vzájomným pripájaním: ma, mo, na, no, pa, po...; ol, vl, bl....

Písanie otvorených slabík – obidve písmená malej písanej abecedy.

Písanie otvorených slabík s prvým písmenom s mäkčeňom.

Písanie otvorených slabík s druhým písmenom s dĺžňom.

Písanie otvorených slabík - prvé písmeno veľkej písanej abecedy, druhé písmeno malej písanej abecedy – bez diakritických znamienok.

Písanie otvorených slabík, prvé písmeno veľkej písanej abecedy s mäkčeňom.

Písanie vlastných mien – so začiatočným veľkým písmenom.

Písanie slov s dvojhláskami.

Písanie krátkych viet so správnym zápisom interpunkčných znamienok.

Nácvik písania písmen veľkej tlačenej abecedy v poradí slovenskej abecedy, vrátane písmen s diakritickými znamienkami okrem písmen s dĺžňom. Ide o odpis písmen (zrakovú oporu tvoria tlačené písmená) – na jednej hodine všetky písmená; celú abecedu môže žiak zapísať viackrát, jej začiatok je potrebné začať písať v novom riadku. Písanie písmen veľkej písanej abecedy ako prepis písmen veľkej písanej abecedy (zrakovú oporu tvoria písmená veľkej písanej abecedy) a to s vpisovaním každého písmena do nového riadku; po napísaní celej abecedy žiak ku každému písmenu vymyslí a pripíše slovo/slová začínajúce na príslušné písmeno; písmeno so zriedkavým výskytom na začiatku slova možno použiť aj vo vnútri slova – žiakovi je potrebné túto výnimku dostatočne vopred vysvetliť – odporúča sa takto vyčleniť písmená ä, ô, x, y.

- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – prerušovaná,
- kružnica – proti smeru hodinových ručičiek,
- kružnica – v smere hodinových ručičiek,
- spojenie dvojice bodov čiarou,
- spojenie niekoľkých bodov čiarou,
- imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“.

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov), jednoduchých obrázkov členených na časti – minimálne dvomi farbami.

Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy.

Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov a čiar v tvare oblúka, vlnovky (výška 10 cm a viac).

Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa.

Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4).

Postupný nácvik horného oblúka, dolného oblúka, vlnovky, elipsy, slučky – systematicky zoradených do riadkov vo veľkosti

Obkresľovanie veľkých tlačенých tvarov písmen v poradí, v ktorom sa začnú preberať v predmete čítanie.

Písanie písmena preberaného na slovenskom jazyku – vychádzanie z predpísaného bodu, v prípade nutnosti spájaním pripravených oporných bodov.

Napísanie príslušného písmena napodobnením (podľa predlohy).

Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory, možno využiť ako dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na slovenskom jazyku.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 3. ročník

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Pri zaraďovaní a vykonávaní spevňovacích cvičení a uvoľňujúceho čmárania používať postup uvedený v procese vyučovania v 2. ročníku.

Zrýchľovanie písania možno nacvičovať opakovaným zápisom toho istého slova do jedného až troch riadkov.

Zmenšovanie písma možno nacvičovať tak, že žiak najskôr napíše text svojou obvyklou veľkosťou písma, pričom píše do každého druhého riadku. Následne do vynechaného riadku napíše text z predchádzajúceho riadku písmom, pri ktorom dbá, aby bolo menšie. Ak to nezvláda, vo vynechaných riadkoch sa riadi narysovanou pomocnou linajkou určujúcou veľkosť písmen. V prípade, že žiak bežne používa písmená písanej abecedy, riadi sa tromi pomocnými linajkami, t. j. ohraničujúcimi dve vzdialenosti nad hlavnou linajkou a jednu pod hlavnou linajkou.

Pri odpisovaní, resp. prepisovaní textu s odlišnou grafickou úpravou (riekanky, básne) je potrebné dbať na dodržiavanie určeného odstupu od ľavého okraja, ktorý môže byť väčší ako 41 pri bežnom písaní do zošita, pri ktorom je žiak vedený k tzv. úspornému spôsobu zápisu. K dodržiavaniu ukončenia riadku slovom, ktorým je riadok ukončený v predlohe: v prípade, ak je potrebné slová z jedného riadku predlohy vpísať do ďalšieho riadku, začiatok nasledujúceho riadku z predlohy začne rovnako, ako je v predlohe, čím sa sleduje odbúravanie ulpievania na dôslednom využívaní plochy na písanie v prospech prehľadnosti.

Na rozvíjanie jemnej motoriky a grafomotoriky spojenej s tvorivým písaním slúži striedanie činnosti – vystrihovanie obrázkov alebo fotografií z nepotrebných časopisov, pracovných listov, ich nalepovanie na podložku a tvorenie a dopisovanie nadpisov k vystrihnutým obrázkom.

3.Ciele a obsah vzdelávania

3. ROČNÍK

Ciele

- Zlepšiť úhladnosť písomného prejavu,
- optimalizovať veľkosť písma,
- zrýchliť tempo písania,
- vedieť dodržať určenú grafickú úpravu písaného textu,
- dbať na úhladnosť rozloženia písaného textu.

Obsah

Spevňovacie a uvoľňovacie cviky prstov a rúk, vrátane celého tela, zaradované po určitom čase písania s frekvenciou podľa dispozície k unaviteľnosti žiaka (psychickej alebo/a fyzickej).

Uvoľňujúce riadené čmáranie veľkých tvarov na vertikálnej a horizontálnej podložke.

Odpisovanie slov do riadku.

Odpisovanie súvislého textu – na seba nadväzujúce vety, krátky príbeh.

Prepis textu: z tzv. tlačeneho písma do písaného, ak žiak používa pripísaní písmená písanej abecedy. V opačnom prípade, t. j. ak žiak bežne pri písaní používa písmená tlačenej abecedy, prepisuje text s použitím písmen tlačenej abecedy (tzv. paličkové písmo alebo písmená veľkej tlačenej abecedy) z predlohy napísanej písaným písmom.

Odpisovanie a prepis textu účelne členeného do riadkov (rýmované riekanky).

Odpisovanie slov z tabule, resp. z individuálnej predlohy, s dodržaním vyučujúcim určenou veľkosťou písmen (primeranou pre žiakov tretieho ročníka), medzier medzi slovami a proporcií jednotlivých písmen.

Vpisovanie vynechaného slova do vymedzených medzier v texte podľa zmyslu vety s možnosťou výberu z alternatívnych slov alebo zo súboru slov pripravených na ich správne zaradenie do textu.

Tvorenie a písanie nadpisu k obrázkom vlastnoručne vystrihnutým a nalepeným na podložku – využitie rôznych druhov písma, farieb (pastelky, fixky...).

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 4. ročník

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Pri rozvíjaní grafomotorických zručností a písania je potrebné zamerať sa na upevňovanie úhladnosti písma a grafickej úpravy pri zvýšenej rýchlosti odpisovania textu; na pestovanie estetického cítenia a dodržiavanie grafickej úpravy dbať aj pri voľne písanom texte, napr. nepoužívať škrtenie, ale využívať zátvorky, nevyužívať každý riadok až do jeho konca, ale dokázať členiť text a pod.

Postupne zaraďovať činnosti zamerané na vytváranie zručností a rozvíjanie schopností, ktoré žiak potrebuje pri písomnej interpersonálnej komunikácii a ktoré sú súčasťou bežných sociálnych zručností. Vzhľadom na to, že príslušnú časť tohto obsahu vyučovania predmetu môže každý žiak zvládať na rôznej úrovni, žiakom, ktorí potrebujú na jej osvojenie si viac časového priestoru, je potrebné určiť väčšiu časovú dotáciu ako iným, ktorým je možné viac času určiť na rozvíjanie tvorivého/kreatívneho písania.

Pri vyplňaní formulárov je dôležité naučiť žiaka podľa dispozícií formulára vopred odhadnúť veľkosť písma, možnosť použitia skratiek a pod.

Počas vyučovacej hodiny aspoň jedenkrát zaradiť telovýchovnú chvíľku – strečingové cviky na uvoľnenie svalstva rúk a prstov, cviky vedúce k zlepšovaniu držania tela, a to v časti hodiny podľa vlastného uváženia.

3. Ciele a obsah vzdelávania

4.ROČNÍK

Ciele

- Zlepšiť úhladnosť písma,
- zvýšiť rýchlosť písania dobre čitateľného, žiakom preferovaného typu písma – písaného, tlačeného alebo paličkového,
- vedieť pri písaní využívať rôzne štruktúry textu podľa účelu,
- rozvinúť schopnosť tvorivého/kreatívneho písania,
- vedieť využiť písanie ako prostriedok sociálnej komunikácie.

Obsah

Upevňovanie tvarov písmen, ktoré zaručia čitateľnosť písma.

Dodržiavanie rovnakej veľkosti písmen počas písania uceleného textu.

Upriamovanie žiakovej pozornosti na dodržiavanie rovnomernej primeranej vzdialenosti medzi slovami pri ich písaní do riadku.

Odpisovanie slov do dvoch stĺpcov pri ich triedení podľa určeného kľúča, ktorým môže byť spoločný vonkajší znak (napr. prvý stĺpec majú tvoriť slová začínajúce samohláskou, do druhého stĺpca spoluhláskou a pod.), alebo vnútorný znak (triedenie slov podľa toho, či označujú osobu alebo vec, resp. triedenie slov podľa určenej gramatickej kategórie a pod.).

Zapisovanie dátumu.

Písanie adres na pohľadnicu, obálku so správnym odhadom veľkosti príslušného miesta vo vzťahu k voľbe veľkosti písma.

Písanie textu na pohľadnicu, do listu pri rôznych príležitostiach – blahoželania k meninám, narodeninám, sviatkom, z výletov atď.

Vypĺňanie jednoduchého formuláru s menom, priezviskom, adresou bydliska, dátumom narodenia, menami rodičov a pod. ...

Zaznamenávanie informácií na osobné účely s cieľom zachovania informácie, alebo plánovania s využitím diára, kalendára alebo záznamníka zriadeného na tento účel.

Zapisovanie postupov činností určených slovne, alebo s vizuálnou podporou – obrázkami so zaznamenaným postupom príslušnej činnosti.

Zapisovanie udalostí týkajúcich sa samotného žiaka, s využitím priamej reči s úvodzovkami.

Písanie e-mailov na sprostredkovanie zaslania odkazu, informácie, alebo v rámci uskutočňovania písomnej komunikácie.

Písanie krátkych správ prostredníctvom mobilného telefónu s postupným skracovaním textu pri zachovaní pôvodného významu.

Nácvik písania tlačeneho alebo paličkového písma.

Vpisovanie údajov do formulárov tlačným alebo paličkovým písmom.

4. Hodnotenie predmetu.

Pri hodnotení výsledkov práce žiakov v tomto predmete budeme postupovať podľa §55 zákona č.245/2008 Z. z. Školský zákon v platnom znení. Hodnotenie bude realizované na základe kritérií vid'. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov v ŠKVP strana 26.